

A blockchain szerepe az üzleti bizalom megteremtésében

Kenéz Dávid

DOI: 10.14267/VILPOL2023.04.08

A blockchain a pénzügy területén már most jelentős fejlődési lehetőséggel rendelkezik, mind elméleti, mind gyakorlati szempontból. Ugyanakkor érdemes megfontolni annak alkalmazását a számvitel területén is, hiszen az évek során számos változáson és technológiai újításon ment keresztül, mint például az online megoldások bevezetése és más rendszerekkel való kapcsolódása. Bár a blockchain alkalmazásával kapcsolatos elméleti és technológiai kihívások léteznek, az előrettekintő trendek arra utalnak, hogy ezek a kihívások a közeljövőben megoldódnak.

A blockchain egy megosztott főkönyv, amely nyilvános, és a kriptográfiai eljárásoknak köszönhetően hitelt érdemlően és visszamenőleg megváltoztathatatlan módon bizonyítja a tranzakciókat bármilyen közvetítő személy vagy szerv nélkül. A blockchain technológia egyik ígéretes innovációja, hogy egyfajta univerzális keretet tudna nyújtani az elszámolási rendszereknek. Nemcsak számviteli folyamatok hatékonyságát és pontosságát növelheti, hanem kibővítheti a könyvelői szakma tevékenységi körét, mivel az üzleti, pénzügyi és anyagi folyamatok teljessége valós időben, valós értéken és mennyiségben mind egy egységes rendszerbe kerülne rögzítésre, így a korábban a könyvelők által nem felügyelt folyamatok is könyvelési kérdéssé válhatnak. Magyarán a blockchain rendszerbe teljes mértékben beilleszthető a világ pénzügyi és eszköz nyilvántartási rendszere, ezáltal a főkönyvek tartalma közelebb kerülhet a rögzített ügyletek alapját képező gazdasági valósághoz. A blockchain szakemberek a könyvelési szakemberekkel együttműködve ekképpen kialakíthatják azokat a szabványokat, amelyek a gazdasági folyamatok világméretű integrációját lehetővé tehetik majd.

Amennyiben a blockchain képes lesz egy egyetemes keretet nyújtani, abban az esetben számíthatunk arra, hogy a könyvvizsgálók munkája jelentősen át fog alakulni. Feladatuk kevésbé az adatok és tranzakciók ellenőrzése, sokkal inkább a mögöttük megbúvó valós gazdasági tartalom, a folyamat elemzése és teljeskörűsége lenne. A nyilvánosság pedig el fogja várni, hogy a könyvvizsgálók erősítsék a bizalmat a társaságok információinak hitelességével kapcsolatban. A könyvvizsgálók olyan eljárásokat dolgoznának ki, amelyek ellenőrzéséhez a bizonyítékok megszerzése közvetlenül a blockchainből történhet majd. Ez új kihívásokat jelent, mivel a blockchaint valószínűleg nem a központi, államilag ellenőrzött szervezet fogja ellenőrizni majd. A könyvvizsgálónak tehát meg kell fontolnia, hogy a blockchainből nyert adat megbízható-e, így az informatikai és digitalizációs háttér ellenőrzése része kell majd, hogy legyen a könyvvizsgálati jelentésnek, ami hatással lesz egy vállalat piaci megítélésére. Következésképpen a vállalatoknak közvetlen pénzügyi érdeke fűződik a digitális és blockchain technológia alkalmazásához, ami katalizálná a digitális eszközökre való irányelvek és jogszabályok kialakításának folyamatát is. Többek, a digitalizációs folyamat felgyorsítása miatt is fontos, hogy a számviteli szakemberek részt vegyenek a blockchain technológiához kapcsolódó kutatásokban, fejlesztésekben és tesztelésekben.

Jelentős változást okozhat továbbá a kettős könyvelési rendszer továbbfejlesztése a hármas könyvelési gyakorlat bevezetésével. A kettős könyvelési rendszer egészen máig hatalmas értékkel bírt a számvitel történetében, azonban az események és tranzakciók bizonyításának hiányában ugyanolyan egyszerűséggel megvezethető, mint az egyszeres bevitelű rendszer. Ezt lehetne kiküszöbölni egy harmadik fél bevonásával, aki képes lenne jóváhagyni és auditálni a két fél közötti tranzakciók könyvelését. Bár az eredeti javaslatok már 2005-ben megszülettek, csak az utóbbi néhány évben, a blockchain technológia fejlődése és terjedése kapcsán vált különösen érdekessé. A blockchain alkalmazás a hármas könyvelés során úgy valósulhat meg, hogy a két fél közötti gazdasági tranzakció könyvelését jóváhagyó harmadik fél szerepét töltheti be egy blockchain hálózat. Az ellenőrzés folyamatosan és a feltöltés pillanatában automatikusan megtörténne, és egy kiterjedt integrált rendszer révén nemcsak a hatékony, gyors működéshez járulna hozzá, hanem a gazdasági folyamatok formalizálásával és egységesítésével elősegítené a csalások szűrését.

Mindent összevetve a blokklánckok az üzleti résztvevők közötti bizalom megteremtéséhez jelentősen hozzásegíthetnek. Míg a bizalom megléte elmondható, az adatok hitelessége ugyanakkor feltételezhető, viszont az információk titkossága nem. A megfelelő rendszerek fejlesztésekor tehát az egyik kulcs kihívás a bizalmas információk blokkláncon belüli kezelésének kidolgozása. Erre a problémára a tudomány, valamint a versenyszektor jelenleg is keresi az optimális megoldást, azonban az egyik modern szemlélettel rendelkező megoldás lehet a Hawk modell. Ez a modell kriptográfiai szaktudás külső bevonása nélkül is alkalmazható, így a számviteli szakemberek számára a blokklánc működésével kapcsolatos kiképzés sokkal könnyebb lenne, mivel nem kell foglalkozniuk a titkosítási folyamat kezelésével vagy megértésével.